

6. Шостак О. Формування виразного мовлення в дошкільників із дизартрією в процесі ігор-драматизацій. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. Вип. 61, т. 3. С. 308–313.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-553-5-46>

ШЛЯХИ КОРЕКЦІЇ ДИСЛАЛІЇ В УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗАСОБАМИ ЛОГОРИТМІКИ

Шостак Ольга Олександрівна

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри дошкільної педагогіки і психології та спеціальної
освіти імені проф. Т. І. Поніманської
Рівненський державний гуманітарний університет
м. Рівне, Україна*

Прит Марина Андріївна

*здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
Рівненський державний гуманітарний університет
м. Рівне, Україна*

Питання застосування логоритміки в корекції дислалії на сучасному етапі здобуло надзвичайну актуальність, адже логопедична ритміка поєднує мовленнєві вправи з рухом і музикою, створюючи природні умови для розвитку правильної звуковимови. Дослідження І. Зятіної [4], М. Коваленко [6], Л. Конюк [2], В. Найдич [2], Г. Хілько [4], О. Шпирної [6] засвідчують, що логоритміка допомагає одночасно впливати на дихання, голос, артикуляцію та ритм мовлення, що особливо важливо для дітей молодшого шкільного віку. Логоритмічні заняття сприяють розвитку уваги, пам'яті, координації рухів та емоційної сфери, що робить процес корекції більш ефективним і цікавим для дитини. Заняття з логоритміки також знижують мовленнєве напруження, формують позитивне ставлення до навчання і створюють умови для активної участі дітей у комунікації. Саме тому логоритміка – це сучасний і результативний шлях комплексного впливу для корекції дислалії та гармонійного розвитку мовленнєвої діяльності учнів початкових класів.

Мета дослідження – розглянути шляхи корекції дислалії в молодших школярів засобами логоритміки.

Як зазначає Д. Хрипун, дислалія – це порушення звуковимови, що проявляється в неправильному, спотвореному, пропущеному або заміненому відтворенні окремих звуків при збереженій будові мовного апарату й нормальному слуху [1].

М. Шеремет і О. Ревуцька вказують, що сутність цього мовленнєвого порушення полягає в тому, що дитина не може правильно сформувати й автоматизувати вимову відповідних фонем, хоча інші компоненти мовлення можуть розвиватися без значних відхилень [5].

Є. Соботович поділяє дислалію на механічну, коли причиною є анатомічні особливості будови артикуляційного апарату (наприклад, неправильний прикус, коротка під'язикова вуздечка), або функціональну, коли порушення виникають через недорозвиток фонематичного слуху, несформованість артикуляційних рухів чи неправильне мовленнєве оточення [3]. Це порушення належить до найпоширеніших серед дітей молодшого шкільного віку й потребує спеціальної корекційної роботи, оскільки неправильна вимова ускладнює розвиток читання, письма й комунікативних навичок.

О. Шпирна й М. Коваленко вказують, що логоритміка відіграє важливу роль у корекції дислалії в учнів початкових класів, адже вона поєднує мовленнєві вправи з рухами, музикою та ритмічними діями. Завдяки такій інтеграції формується правильне відчуття ритму й темпу мовлення, удосконалюється координація рухів, дихання та голосоутворення, що закладає необхідну основу для чіткої звуковимови [6].

За словами В. Найдич, Л. Конюк, логоритмічні заняття допомагають знімати м'язове напруження, розвивають увагу, пам'ять та емоційно-вольову сферу дитини, створюючи позитивну мотивацію до мовленнєвої діяльності [2].

Г. Хілько й І. Зятіна вказують, що основні засоби логоритміки – музика та ритмічні вправи (ходьба, біг, плескання, притупування в заданому ритмі), артикуляційні й дихальні вправи в поєднанні з рухами, мовленнєво-рухові ігри з використанням віршів, лічилок, скоромовок, пісень та ритмізованих текстів, які допомагають відпрацювати інтонацію й чіткість вимови, ігрові інсценізації під музику, що поєднують мову, рух і емоційне вираження [4].

Застосування логоритміки в корекції дислалії в молодших школярів має кілька важливих шляхів. Передусім, на думку В. Найдич, Л. Конюк, логоритмічні вправи допомагають узгодити роботу дихання, голосу та артикуляційного апарату, що створює основу для правильної звуковимови. У процесі занять діти виконують ритмічні рухи під музику, поєднуючи їх із мовними завданнями, що стимулює розвиток відчуття ритму й темпу мовлення [2].

Важливим шляхом Г. Хілько та І. Зятіна вважають використання артикуляційних і дихальних вправ у поєднанні з ритмічними рухами, адже це сприяє закріпленню правильної вимови окремих звуків та складів. Також застосовують мовленнєво-рухові ігри, віршовані тексти, пісні та скороговки, які розвивають чіткість, інтонаційну виразність мовлення [4].

Як стверджують О. Шпирна й М. Коваленко, особливу роль відіграють ігрові інсценізації та вправи на координацію рухів, адже вони підвищують мотивацію до навчання й знижують мовленнєву напругу [5].

Усі ці шляхи забезпечують комплексний підхід, у якому логоритміка виступає засобом не лише корекції звуковимови, а й гармонійного розвитку мовлення, моторики та емоційної сфери дитини.

Таким чином, логоритміка в роботі з учнями початкових класів, які мають дислалію, не лише сприяє формуванню правильної звуковимови, а й розвиває загальні психомоторні й комунікативні здібності, забезпечуючи комплексний корекційно-розвивальний ефект.

Література

1. Логопедія (дислалія) : навч.-метод. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, Ф-т дошкільної та спец. освіти ; уклад. Д. М. Хрипун. Умань : Видавець «Сочинський М. М.», 2023. 200 с.
2. Найдич В. М., Конюк Л. І. Використання логоритмічних прийомів у корекційній роботі. *Логопед.* 2018. № 3. С. 28–30.
3. Соботович Є. Ф. Вибрані праці з логопедії / укл. В. В. Тищенко, Є. Ю. Линдіна. Київ : «Видавничий дім Дмитра Бураго», 2015. 308 с.
4. Хілько Г. О, Зятіна І. М. Логоритміка для дітей-логопатів. *Логопед.* 2017. № 8. С. 24–28.
5. Шеремет М. К., Ревуцька О. В. Логопедія (корекційна робота при дислалії) : навчальний посібник ; М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019. 160 с.
6. Шпирна О. М., Коваленко М. А. Використання логоритмічних прийомів у корекційній роботі (початкова школа). *Логопед : науково-методичний журнал.* 2019. № 1. С. 28–31.